

UZASADNIENIE

J. J. (1), pozwem wniesionym 29 września 2017 r., domagał się zasądzenia od W. G. kwoty 24 040,72 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, w tym kwoty 12.027,67 zł tytułem ryczałtów za noclegi oraz kwoty 13.687,50 zł tytułem diet za podróże służbowych w okresie od 14 listopada 2014 r. do 13 lutego 2015 r. Wskazał, że jako kierowca regularnie odbywał kilkudniowe podróże służbowe, za które nie otrzymał stosownych należności, a jedynie wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 1680 zł. W piśmie procesowym z 11 grudnia 2017 r. przedstawił sposób wyliczenia dochodzonych kwot, wyszczególniając kraje, do których odbywał podróże (Szwecja, Holandia, Dania, Niemcy, Belgia).

W. G. wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że J. J. (1) otrzymał wszelkie należności przysługujące mu z tytułu umowy o pracę, w tym w związku z odbytymi podróżami służbowymi (dietami). Kwoty z tego tytułu zostały wpłacone na konto jego żony J. J. (2) oraz zostały pobrane bezpośrednio przez samego powoda poprzez ich wypłatę z karty płatniczej A. G. przyznanej mu na początku zatrudnienia. Nadto na poczet przyszłych wynagrodzeń i ewentualnych kosztów związanych z podróżą służbową, otrzymał od B. S. w dniu zawarcia umowy kwotę 3000 zł. W odniesieniu do ryczałtów za noclegi, pozwana wskazała, że pojazd, którym kierował powód, był przystosowany do noclegu, zaś powód nigdy nie przedłożył rachunku za nocleg w innym miejscu. Zaznaczyła, że stosunek pracy z J. J. (1) zakończył się wobec wprowadzenia się przez niego w stan upojenia alkoholowego w czasie podróży służbowej.

Obie strony zawnioskowały o przyznanie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. J. (1) był zatrudniony przez W. G., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...), w okresie od 14 listopada 2014 r. do 14 listopada 2015 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierowcy za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 1680 zł miesięcznie. Umowa o pracę nie przewidywała innych należności z tytułu stosunku pracy, nie dokonano także ustnych ustaleń w zakresie ich wypłaty.

U pozwanej nie obowiązywał regulamin wynagradzania ani regulamin pracy. Prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym kwestiami zatrudniania pracowników, zajmował się A. G. – mąż W. G..

Dowód:

- umowa o pracę k.11,
- przesłuchanie powoda J. J. (1) w charakterze strony k. 98-99 i k. 232-233,
- zeznania świadka J. S. k. 222v.-224,
- przesłuchanie pozwanej W. G. w charakterze strony k. 237-238.

J. J. (1) przebywał co do zasady w zagranicznych podróżach służbowych nieprzerwanie przez kilka dni (od dwóch do siedmiu). Jeździł w obsadzie jednoosobowej. W poleceniach wyjazdu służbowego pracodawca jako cel podróży nie wskazywał konkretnego państwa, lecz wpisywał: „Europa Zachodnia, Skandynawia”.

Dowód:

- przesłuchanie powoda J. J. (1) w charakterze strony k.98-99, k. 232-233,
- zeznania świadka A. G. k. 143-144,
- polecenia wyjazdów służbowych k.13-20v.,
- listy przewozowe k. 23-50,

- karty przebiegu pojazdu k. 51-54.

Podczas wykonywania w ramach łączącego strony stosunku pracy przejazdów na trasach międzynarodowych J. J. (1) spędzał noclegi w kabinach pojazdów, którymi dokonywał przewozów. W czasie podróży służbowej korzystał z infrastruktury sanitarnej na parkingach.

Natomiast podczas podróży do i ze S. miał zapewniony i opłacony nocleg w kajucie promowej.

Dowód:

- przesłuchanie powoda J. J. (1) w charakterze strony k. 98-99, k. 232-233,

- zeznania świadka B. S. k. 176-178,

- zeznania świadka J. S. k. 222v.-224.

Przydzielony mu samochód miał ogrzewanie postojowe, natomiast nie był zaopatrzony w klimatyzację. Znajdowało się w łóżko o wymiarach 200 cm na 80 cm. Standard pojazdu nie był wysoki. J. J. (1) musiał sam dbać o czystość pojazdu, pracodawca nie zapewniał mu pościeli.

Dowód:

- przesłuchanie powoda J. J. (1) w charakterze strony k.98-99, k. 232-233,

- zeznania świadka B. S. k. 176-178,

- zeznania świadka J. S. k. 222v.-224.

Podczas wykonywania obowiązków służbowych na rzecz pracodawcy noclegi J. J. (1) w kabinie samochodowej – poza noclegami w kabinie promowej – miały miejsce w następujących krajach, następującą ilość razy:

- w listopadzie 2014 r.: 3 razy w S., 7 razy w H., 3 razy w N.,

- w grudniu 2014 r.: 11 razy w H., 1 raz w S., 2 razy w N.,

- w styczniu 2015 r.: 3 razy w Belgii, 9 razy w H., 5 razy w N., 2 razy w S.,

- w lutym 2015 r.: 7 razy w H., 2 razy w N., 1 raz w S..

Dowód:

- polecenia wyjazdów służbowych k.13-20v.,

- listy przewozowe k. 23-50,

- karty przebiegu pojazdu k. 51-54,

- opinia biegłego k. 255-260,

- uzupełniająca opinia biegłego k. 279.

W okresie zatrudnienia J. J. (1) otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 1680 zł brutto miesięcznie. Należności z tego tytułu zostały przez pracodawcę wpłacone m.in. na rachunek bankowy jego żony J. J. (2). Nadto J. J. (1) dysponował przydzieloną mu na początku zatrudnienia przez pracodawcę kartą płatniczą A. G. (męża W. G.), z której wypłacał środki pieniężne (zaliczki) na pokrycie kosztów podróży służbowych.

Dowód:

- przesłuchanie powoda J. J. (1) w charakterze strony k.98-99, k. 232-233,
- zeznania świadka A. G. k. 143-144,
- zeznania świadka B. S. k. 176-178,
- częściowo zeznania świadka J. S. k. 222v.-224.

Łącznie, w powyższej formie, otrzymał w okresie zatrudnienia kwoty: 3980,56 zł tytułem wynagrodzenia za pracę (wpłata na rachunek bankowy żony J. J. (1)) oraz 10 179,13 zł tytułem pokrycia kosztów podróży służbowej (wypłata ze środków na karcie służbowej).

W okresie zatrudnienia, jak i po jego zakończeniu, nie dokonał zwrotu ww. karty służbowej.

Dowód:

- potwierdzenia przelewów k.72-81,
- zeznania świadka A. G. k. 143-144,
- zeznania świadka B. S. k. 176-178,
- zeznania świadka J. S. k. 222v.-224.

Należności z tytułu podróży służbowych J. J. (1) wynoszą:

- (...),6 zł z tytułu diet oraz 967,68 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z podróżami służbowymi do Niemiec w okresie od 14 listopada 2014 r. do 22 grudnia 2014 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 5 stycznia 2015 r.,
- 1974,43 zł z tytułu diet oraz 815,04 zł tytułem ryczałtów w związku z podróżami służbowymi do S. w okresie od 14 listopada 2014 r. do 22 grudnia 2014 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 5 stycznia 2015 r.,
- 4408,32 zł z tytułu diet oraz (...)96 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z podróżami służbowymi do H. w okresie od 14 listopada 2014 r. do 22 grudnia 2014 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 5 stycznia 2015 r.,
- 78,20 zł z tytułu diet w związku z podróżami służbowymi do D. w okresie od 14 listopada 2014r. do 22 grudnia 2014 r przy przyjęciu kursu waluty z dnia 5 stycznia 2015 r.,
- 2170,14 zł z tytułu diet oraz 1089,24 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z podróżami służbowymi do Niemiec w okresie od 4 stycznia 2015 r. do 13 lutego 2015 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 27 lutego 2015 r.,
- 2748,76 zł z tytułu diet oraz 598,86 zł tytułem ryczałtów w związku z podróżami służbowymi do S. w okresie od 4 stycznia 2015 r. do 13 lutego 2015 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 27 lutego 2015 r.,
- 3388,81 zł z tytułu diet oraz 2157,74 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z podróżami służbowymi do H. w okresie od 4 stycznia 2015r.do 13 lutego 2015 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 27 lutego 2015 r.,
- 112,82 zł z tytułu diet za podróże służbowe do D. w okresie od 4 stycznia 2015 r. do 13 lutego 2015 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 27 lutego 2015 r.,
- 796,70 zł z tytułu diet oraz 497,94 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z podróżami służbowymi do Belgii w okresie od 4 stycznia 2015 r. do 13 lutego 2015 r. przy przyjęciu kursu waluty z dnia 27 lutego 2015 r.

Dowód:

- opinia biegłego k. 255-260,
- uzupełniająca opinia biegłego k.279 i 294.

Stosunek pracy z J. J. (1) uległ rozwiązaniu wobec spożywania przez niego w trakcie podróży służbowej w dniu 13 lutego 2015 r. alkoholu oraz zaprzestania świadczenia przez niego świadczenia pracy. W ostatnim dniu świadczenia pracy J. J. (1) znajdował się w stanie upojenia alkoholowego. Wrócił do kraju, nie dokonując jakichkolwiek rozliczeń z pracodawcą.

Dowód:

- zeznania świadków: D. R. k. 142,
- zeznania świadka A. G. k. 143-144,
- zeznania świadka B. S. k. 176-178,
- zeznania świadka J. S. k. 222v.-224.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo J. J. (1) okazało się częściowo zasadne.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był w przeważającej części bezsporny. Poza sporem pozostawał fakt zatrudnienia powoda u pozwanej i charakter jego pracy, brak wprowadzenia u pozwanej regulacji dotyczących wypłaty należności z tytułu podróży służbowych, okoliczność, że powód podczas podróży służbowych spędzał noclegi w kabinie pojazdu i w kajucie promowej oraz ustalenia w jakich krajach przypadają te noclegi w okresie objętym sporem. W tym ostatnim zakresie Sąd oparł się na niekwestionowanych zestawieniach przedłożonych przez powoda. Przedmiotem sporu była natomiast głównie ocena standardu kabiny pojazdu, w którym spał powód oraz ocena w tym kontekście zapewnienia przez pracodawcę noclegu powodowi. Powyższe kwestie zostały ustalone w oparciu o zeznania świadków – pracowników pozwanej. Standard kabin samochodów, w których nocował powód ustalono przede wszystkim w oparciu o jego przesłuchanie, a także korespondujące z nimi zeznania świadka J. S. (kierowcy) i B. S. (współpracującego w okresie spornym z pozwaną). Okoliczności korzystania przez powoda z służbowej karty płatniczej na potrzeby podróży służbowych, w tym brak zwrotu tejże karty pracodawcy zostały potwierdzone zarówno przez świadka A. G., jak i świadka B. S. i J. S.. Podnoszona przez powoda okoliczność przekazania karty pracodawcy w ostatnim dniu świadczenia pracy pracownikowi pracodawcy nie została wykazana, przeciwnie świadkowie wskazywali, iż stan powoda spowodowany spożywaniem alkoholu uniemożliwiał kontakt z nim. Powód, którego obciążał w tym zakresie ciężar dowodowy (art. 6 k.c.) nie naprowadził żadnych świadków ani dowodów z dokumentów na okoliczność zwrotu karty, jak również na okoliczność pokrywania z tejże karty napraw na rzecz pracodawcy. Świadek J. S., któremu powód miał powierzyć kartę płatniczą w ostatnim dniu pracy, nie potwierdził takiego zdarzenia. Jednocześnie pozwany pracodawca nie wykazał, aby w okresie spornym obowiązywał jakikolwiek regulamin w przedmiocie kwestii należności z tytułu podróży służbowych. Pomimo zeznań świadków A. G. i B. S. powołujących się na istnienie takiego regulaminu nie został on w toku procesu złożony do akt. Poza wydrukami poleceń przelewu i wypłat z karty, nie zostały przedłożone przez pozwaną żadne dokumenty płacowe, które mogłyby stanowić dowód wypłaty powodowi należności z tytułu podróży służbowych. Jako nieprzydatne oceniono zeznania pozwanej W. G., która wskazywała, iż de facto nie zajmowała się prowadzeniem działalności gospodarczej i nie miała żadnej wiedzy w zakresie kwestii dotyczących zatrudnienia powoda i dokonywanych z nim rozliczeń.

Jako, że głównymi kwestiami spornymi były ocena czy umożliwienie przez pracodawcę noclegów w kabinie samochodu ciężarowego stanowi zapewnienie bezpłatnego noclegu podczas podróży służbowej oraz ocena czy

wypłacane powodowi należności w związku z przydzieloną kartą służbową pokrywały koszty noclegu i diet, w dalszej kolejności konieczne jest skoncentrowanie się na tych właśnie kwestiach.

Podstawę prawą żądania pozwu stanowiły przepis art. 77⁵ Kodeksu pracy. Mimo bowiem konsekwencji wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 (tj. niestosowania art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców) do rozliczania podróży służbowych realizowanych przez kierowców w transporcie międzynarodowym w dalszym ciągu stosuje się art. 77⁵ § 5 k.p. Powyższe stanowisko zostało zaprezentowane zarówno w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie o sygnaturze III PK 53/17, jak i też w innych orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. wyrok SN z 6.03.2019 r., II PK 299/17, LEX nr 2630596, postanowienie SN z 18.06.2019 r., I PK 244/18, LEX nr 2684819).

Pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków (art. 77⁵ § 1 i 2 k.p.). Zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

W myśl art. 77⁵ § 4 k.p. postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Zgodnie § 5 ww. przepisu w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Jak podniósł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2018 r., III PK 158/16 (LEX nr 2450254), wszelkie regulacje zakładowych aktów prawa pracy albo postanowienia umów o pracę wykluczające obowiązek pracodawcy pokrywania kosztów noclegu kierowców w podróży służbowej w związku z zapewnieniem im noclegów w kabinie pojazdu są bezskuteczne i nie mają mocy prawnej. Także we wcześniejszym wyroku, tj. z dnia 27 kwietnia 2017 r., I PK 90/16 (LEX nr 2282387), Sąd Najwyższy orzekł o braku możliwości pomijania przez polskich pracodawców w regulaminach wynagradzania ryczałtu za nocleg, nawet w przypadku zapewnienia pojazdu z miejscami noclegowymi. Tym bardziej przyjąć należy, że nieuprawnione byłoby zawieranie w regulaminach postanowień odmawiających wypłacania ww. ryczałtu. Ponadto, we wspomnianym już wcześniej wyroku w sprawie II PK 409/15 Sąd Najwyższy zauważył, iż art. 77⁵ § 5 k.p. posługuje się zwrotem „w przypadku gdy (...) nie zawiera postanowień o których mowa w § 3”. Chodzi więc o sytuację, w której zakładowe źródła prawa pracy nie regulują należności z tytułu podróży służbowej. Brak regulacji należy dekodować rodzajowo, tzn. jeżeli pracodawca ureguluje kwestię diet, a pomija inne koszty podróży, to oznacza że u pracodawcy nie ma postanowień, o których mowa w art. 77⁵ § 3 k.p. Takie pominięcie, konkretnie dotyczące ryczałtu za nocleg kierowcy w kabinie pojazdu, miało miejsce w przypadku regulaminu obowiązującego u pracodawcy skarżącego. To zaś zgodnie z powyższym oznacza, że regulamin ten nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 art. 77⁵ k.p., a więc spełniona zostaje przesłanka wymieniona w § 5. W konsekwencji, zgodnie z jego treścią pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2...”.

W konsekwencji należy więc odnieść się do przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p.

W okresie objętym żądaniem kwestię należności, o których mowa w art. 77⁵ § 3-5 k.p. regulowało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 167). Zgodnie z § 2 cyt. rozporządzenia z tytułu podróży, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługiwały diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów, innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb. W myśl § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia za nocleg przysługiwał pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługiwał ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Wskazane regulacje nie znajdowały jednak zastosowania, gdy pracodawca lub strona zagraniczna zapewniły pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 16 ust. 4 rozporządzenia).

W ocenie Sądu zapewnienie przez pracodawcę możliwości noclegu w kabinie samochodu ciężarowego wyposażonego w leżanki do spania nie stanowi zapewnienia bezpłatnego noclegu podczas podróży służbowej. Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., wydanej w składzie 7 sędziów w sprawie o sygn. akt II PZP 1/14, publ. Biul.SN 2014/6/19, Gazeta Prawna (...) (uzasadnienie na stronie (...) w której stwierdzono, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Jak wskazano w uzasadnieniu ww. uchwały konieczność wydania uchwały przez powiększony skład Sądu Najwyższego powstała w związku z dużymi rozbieżnościami w orzecznictwie Sądu Najwyższego w kwestii uznawania za zapewnienie kierowcom zatrudnionym w transporcie międzynarodowym bezpłatnego noclegu stworzonych przez pracodawcę możliwości spędzania odpoczynku nocnego w kabinach samochodowych w trakcie odbywania zagranicznych podróży służbowych. Według dominującej linii orzeczniczej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., I PK 230/07, OSNP 2009 nr 13-14, poz. 176; z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119 oraz z dnia 10 września 2013 r., I PK 71/13, LEX nr 1427710), stworzenie kierowcy przez pracodawcę możliwości spędzania nocy w kabinie samochodu nie oznacza zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002 r., bo "trudno sobie wyobrazić, aby w XXI wieku pracodawca mógł korzystne skutki prawne wywodzić z faktu zapewnienia pracownikowi centrum życiowego w kabinie samochodu". Przy ocenie stanu uznawanego za równoznaczny z zapewnieniem przez pracodawcę pracownikowi bezpłatnego noclegu nie można bowiem pomijać rosnących wymagań i oczekiwań wynikających z postępu cywilizacyjnego, jak również tego, że przebywanie kierowcy przez noc w samochodzie wzmacnia stopień zabezpieczenia tego samochodu i jego ładunku przed możliwymi zagrożeniami. Według pracodawcy nocleg pracownika w hotelu jest optymalnym rodzajem wypoczynku dobowego pozwalającym na właściwą regenerację sił fizycznych i psychicznych przed kolejnym dniem pracy. Prawo nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty pracownikowi ryczałtu na pokrycie kosztów noclegu w razie nieprzedłożenia rachunku hotelowego za nocleg. Pracodawca jest zwolniony z obowiązku wypłacenia ryczałtu za nocleg wyłącznie w razie zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu. Jak stwierdził Sąd Najwyższy pracodawca zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg (poza hotelem), jeżeli umożliwia mu spędzenie nocy (przenocowanie) w warunkach podobnych do warunków hotelowych, czyli w budynku (także w domku kempingowym) ewentualnie w odrębnej części samochodu odpowiednio przystosowanej do noclegu, ale nie na leżance wstawionej do kabiny kierowcy. W każdym razie należy uznać, że zapewnienie przez pracodawcę kierowcy transportu międzynarodowego odbywającemu długotrwałe przejazdy (podróże) zagraniczne, miejsca do spania w kabinie samochodu (niezależnie

od warunków uznania tego miejsca za „odpowiednie”), nie może być uznane za „zapewnienie przez pracodawcę bezpłatnego noclegu”.

Sąd Najwyższy porównał tu również treść przepisów obowiązujących w prawie krajowym z przepisami unijnymi. Mianowicie, zgodnie z art. 8 ust. 1 umowy (...) (ratyfikowana w dniu 1 maja 1992 r. przez Polskę umowa europejska dotycząca pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe, sporządzona w G. dnia 1 lipca 1970 r.; Dz.U. z 1999 r. Nr 94, poz. 1087 ze zm.) - w każdym dwudziestoczworgodzinny okresie kierowca korzysta z dziennego okresu odpoczynku wynoszącego co najmniej jedenaście kolejnych godzin, który to okres może być skrócony do minimum dziewięciu kolejnych godzin, nie częściej niż trzy razy w każdym tygodniu, pod warunkiem że przed upływem następnego tygodnia otrzyma równoważny okres odpoczynku, stanowiący rekompensatę. Ten dzienny okres odpoczynku może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli jest on wyposażony w miejsce do spania i znajduje się na postoju (art. 8 ust. 7 umowy (...)). Umowa (...) nie reguluje jednak w żadnym zakresie wynagrodzenia za pracę kierowców będących pracownikami, czy innych świadczeń przysługujących im w związku z pracą.

W art. 4 rozporządzenia (WE) nr 561/06 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz. U. UE. L. 2006 Nr 102, s. 1) - przyjęto definicje podstawowych pojęć, między innymi dziennego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. g) oraz tygodniowego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. h). Według art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, dniowe okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Przedmiotem regulacji rozporządzenia nr 561/06 w żadnym zakresie nie jest też więc wynagrodzenie za pracę kierowców będących pracownikami, czy inne świadczenia przysługujące im w związku z pracą. Zwłaszcza, że zgodnie z art. 153 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - wyłączona jest możliwość regulowania w drodze aktów unijnego prawa pochodnego wynagrodzeń za pracę rozumianych jako wszelkiego rodzaju należności przysługujących pracownikowi od pracodawcy z tytułu zatrudnienia.

Również w art. 14 ust. 1 tej ustawy o czasie pracy kierowców z dnia 16 kwietnia 2004 r. przyjęto, że w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o których mowa w rozdziale 4a, czyli wykonujących przewozy regularne, których trasa nie przekracza 50 km) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. W ustawie tej uregulowano czas pracy kierowców, w tym w szczególności zasady korzystania z odpoczynku w pracy, nie uregulowano natomiast zasad przysługiwania należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem podróży służbowej, odsyłając wyraźnie i wprost (art. 21a) w tym zakresie do art. 775 § 3-5 k.p., cytowanego na wstępie rozważań.

Przepisy wykonawcze do ww. przepisu (art. 775⁵ k.p.) ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diet oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika (art. 9 § 2 i art.18 § 2 k.p.). W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika, zastosowanie mają przepisy wykonawcze.

Zgodnie § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (oraz z § 16 ust. 4 rozporządzenia z 2013 r.) zwrot kosztów noclegu - zarówno w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu (ust. 1), jak i w kwocie ryczałtu w wysokości 25% limitu przy braku rachunku - nie przysługuje pracownikowi, gdy pracodawca (lub strona zagraniczna) zapewnia pracownikowi "bezpłatny nocleg".

Łączna analiza przedstawionych powyżej przepisów pozwoliła w ocenie powiększonego składu Sądu Najwyższego na sformułowanie następujących wniosków: - pojęcia „odpowiednie miejsce do spania” i „bezpłatny nocleg” nie mogą być utożsamiane, - zasadniczo prawodawca odnosi pojęcie „noclegu” do usługi hotelarskiej (motelowej), o czym świadczy nie tylko zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym (za usługi hotelarskie), ale także wysokość ustalonych limitów, - usługa hotelarska obejmuje szerszy zakres świadczeń niż tylko udostępnienie „miejsca do spania”, w szczególności możliwość skorzystania z toalety, prysznic, przygotowania gorących napojów itp., a także (ewentualnie) zapewnienie wyżywienia, - brak przedstawienia rachunku za usługi hotelarskie oznacza, że pracownik nie korzystał z hotelu, a wówczas zwrot kosztów noclegu zostaje ograniczony do 25% limitu stanowiącego ryczałt za koszty realnie ponoszone w czasie podróży, bez korzystania z usług hotelowych, - istota „ryczałtu” jako świadczenia kompensacyjnego polega na tym, że świadczenie wypłacane w takiej formie z założenia jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów i nie pokrywa w całości wszystkich wydatków z określonego tytułu (bo nie są one udokumentowane).

Powyższe prowadzi, zdaniem Sądu Najwyższego, do ogólnego wniosku, że zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.) pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06; natomiast nie oznacza zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002 r.

Wskazany wywód, przeprowadzony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 czerwca 2014 r., w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie jest w pełni przekonujący. Został uzupełniony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 września 2014 r. I PK 7/14 LEX nr 1515145 rozważaniami dotyczącymi sformułowania „bezpłatny nocleg”. W kontekście § 9 ust. 4 w związku z ust. 2 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. jego wykładnia przesądza, czy zapewnienie kierowcy noclegu w kabinie samochodu zwalnia pracodawcę od powinności zapłacenia ryczałtu. Odpowiedź musi zostać poprzedzona spostrzeżeniem, że regułą jest rozliczanie kosztów noclegu rachunkiem hotelowym (§ 9 ust. 1 rozporządzenia z 19 grudnia 2002 r.). Wyjątkiem, a zarazem alternatywą, jest wypłata przez pracodawcę ryczałtu w wysokości 25% limitu (§ 9 ust. 2 rozporządzenia). Sprowadzając wskazane przepisy do wspólnego mianownika należy zauważyć, że pracodawca ma obowiązek ponieść koszty związane z noclegiem pracownika - kierowcy (w ściśle określonej lub ryczałtowej kwocie). Paradygmat ten wyznacza interpretację § 9 ust. 4 rozporządzenia. Wskazano w nim, że przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg. Wyłączenie to nie może abstrahować od ogólnej reguły, a tą jest pokrycie kosztów noclegu w warunkach hotelowych (obliczanych niekiedy ryczałtowo w sytuacji, gdy pracownik nie przedłoży rachunku za nocleg). Oznacza to, że uchylenie obowiązku pracodawcy następuje jedynie wówczas, gdy zapewnia on bezpłatny nocleg w warunkach hotelowych. Jasne jest, że nie koreluje z nimi nocowanie w kabinie samochodowej (nawet wyposażonej w liczne udogodnienia). Wnioskowanie to jest usprawiedliwione również wykładnią terminu „nocleg”. Zważywszy, że dotyczy on kierowcy znajdującego się w permanentnej podróży, zrozumiałe staje się, że pojęcia tego nie wypełnia tylko aspekt związany z zapewnieniem miejsca do spania. Nocleg w tym wypadku konweniuje z pełnym zestawem urządzeń i warunków zapewniających normalne funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Nie chodzi zatem tylko o spanie, ale o takie warunki adaptacyjne, które zbliżone są do domowych, tak aby choć w części doszło do oddzielenia sfery zawodowej i prywatnej. Funkcji tej nie spełnia nocowanie w kabinie samochodu.

Przedstawione argumenty prowadzą do ogólnego wniosku, że zapewnienie pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.), pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, natomiast nie oznacza zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. W rezultacie uprawnia to pracownika do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1 lub 2 tego rozporządzenia.

Mimo zmiany rozporządzenia dotyczącego należności z tytułu podróży służbowych zachowana została tożsamość zastosowanych regulacji, których interpretacja prowadzi sąd rozpoznający niniejszą sprawę do takich samych wniosków.

Przenosząc wywody Sądu Najwyższego na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że wobec braku uregulowania przez pozwaną kwestii wypłaty należności z tytułu podróży służbowej w akcie wewnętrznie obowiązującym, znajdują zastosowanie regulacje określone prawem powszechnie obowiązującym, zwłaszcza przepisy k.p. i cytowanego rozporządzenia.

Należy zatem stwierdzić, iż fakt zapewnienia J. J. (1) przez pozwaną spółkę miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego (niezależnie od stanu jej wyposażenia) nie był wystarczający dla uznania, iż pracodawca zapewnił mu bezpłatny nocleg w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, a jeżeli nie zapewnił, to winien mu wypłacić ryczałty za noclegi za cały okres sporny. W żaden sposób bowiem nie można porównać noclegu w hotelu, czy motelu usytuowanym w budynku, z dostępem do łazienki i toalety, ewentualnie do innych świadczeń, do odpoczynku w kabinie pojazdu, której wymiary nie pozwalają na swobodne poruszanie się w wyprostowanej pozycji, bez dostępu do sanitariatów (toalety, prysznic, bieżącej wody), sprawnej klimatyzacji, z wąską leżanką zamiast łóżka. W niniejszym stanie faktycznym standardy nocnego odpoczynku spełniał natomiast nocleg odbywany przez powoda w kajucie promowej. Okoliczność odbywania takiego noclegu i opłacenie go przez pracodawcę nie była przez strony kwestionowana.

Chybiony jest zarzut pozwanej, że powód nie wykazał kosztów noclegu. Nie zasługuje bowiem na aprobatę pogląd, że aby doszło do obowiązku wypłaty ryczałtu za nocleg, pracownik musi „ponieść” taki koszt. Akcentował to Sąd Najwyższy wskazując, że świadczenie ryczałtowe jest kompensacyjne, natomiast gdyby kierowca spał w hotelu i pobrał rachunek miałby roszczenie o zapłatę kwoty rachunku do wysokości limitu określonego w rozporządzeniu.

Bazując na dostępnym materialnie dowodowym, przyjęto, iż powód – co do zasady – nie miał wypłacanych należności z tytułu podróży służbowych (diety jak i ryczałtów) w formie regularnej i w ustalonej ogólnie wysokości. Ani w umowie o pracę, ani w akcie o charakterze wewnętrznym pozwana nie przewidziała świadczenia mającego rekompensować koszt noclegu oraz diety. Nie wykazano, aby strony umówiły się (choćby w formie ustnej) na wypłatę należności w określonej stawce. Jednakże powodowi przydzielono służbową kartę płatniczą celem pokrywania wydatków związanych z podróżą służbową, a z której to karty powód pobierał środki finansowe. Jednocześnie J. J. (1) nie wykazał, aby część tych środków została przeznaczona na cele inne niż podróż służbowa (legalizacja tachografu). Uwzględniono również wypłaty dokonane przez niego za pomocą karty płatniczej A. G. po dniu 13 lutego 2015 r., przyjmując, iż wobec braku wykazania zwrotu i rozliczenia się ze służbowej karty, były dokonywane przez powoda. Jednocześnie nie zasługiwał na aprobatę argument pozwanej, że kwoty pobrane przez powoda z karty służbowej pokrywały w całości jego koszty podróży. Wysokość pobranych kwot nie była tak wysoka, by uznać, że pokrywała wszystkie koszty powoda związane z podróżą służbową w tym również koszty noclegu (nawet w zryczałtowanej kwocie).

Ustalając należności z tytułu podróży służbowych należało przyjąć zasady rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U.2013.167).

Zgodnie z § 7 ww. rozporządzenia, dieta w czasie podróży krajowej jest przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia i wynosi 30 zł za dobę podróży.

Należność z tytułu diet oblicza się za czas od rozpoczęcia podróży krajowej (wyjazdu) do powrotu (przyjazdu) po wykonaniu zadania służbowego w następujący sposób:

1) jeżeli podróż trwa nie dłużej niż dobę i wynosi:

- a) mniej niż 8 godzin - dieta nie przysługuje,
  - b) od 8 do 12 godzin - przysługuje 50% diety,
  - c) ponad 12 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości;
- 2) jeżeli podróż trwa dłużej niż dobę, za każdą dobę przysługuje dieta w pełnej wysokości, a za niepełną, ale rozpoczętą dobę:
- a) do 8 godzin - przysługuje 50% diety,
  - b) ponad 8 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości.

Do obliczenia diet z tytułu zagranicznej podróży służbowej zastosowanie znalazł § 12 rozporządzenia, czas podróży zagranicznej liczy się w przypadku odbywania jej środkami komunikacji:

- 1) lądowej - od chwili przekroczenia granicy państwowej w drodze za granicę do chwili jej przekroczenia w drodze powrotnej do kraju;
- 2) lotniczej - od chwili startu samolotu w drodze za granicę z ostatniego lotniska w kraju do chwili lądowania samolotu w drodze powrotnej na pierwszym lotnisku w kraju;
- 3) morskiej - od chwili wyjścia statku (promu) z ostatniego portu polskiego do chwili wejścia statku (promu) w drodze powrotnej do pierwszego portu polskiego.

W § 13 rozporządzenia ustalono zasady obliczania diet dla podróży zagranicznych. Zgodnie z tym przepisem dieta w czasie podróży zagranicznej jest przeznaczona na pokrycie kosztów wyżywienia i inne drobne wydatki. Dieta przysługuje w wysokości obowiązującej dla docelowego państwa podróży zagranicznej. W przypadku podróży zagranicznej odbywanej do dwóch lub więcej państw pracodawca może ustalić więcej niż jedno państwo docelowe.

Należność z tytułu diet oblicza się w następujący sposób:

- 1) za każdą dobę podróży zagranicznej przysługuje dieta w pełnej wysokości;
- 2) za niepełną dobę podróży zagranicznej:
  - a) do 8 godzin - przysługuje 1/3 diety,
  - b) ponad 8 do 12 godzin - przysługuje 50% diety,
  - c) ponad 12 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości.

Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej w poszczególnych państwach jest określona w załączniku do rozporządzenia. Stosownie do jego treści, wysokość diet, w poszczególnych państwach, do których powód odbywał podróże służbowe wynosi: Niemcy – 49 euro, Holandia – 50 euro, Szwecja – 459 koron szwedzkich, Dania 406 koron duńskich, Belgia – 48euro.

Odnośnie ryczałtu za noclegi w podróży służbowej uwzględniono zasadę, iż za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniają pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 16 rozporządzenia).

W odniesieniu do powoda limit ten wynosił odpowiednio: 37,50 euro przy podróży służbowej na obszarze Niemiec, 32,50 euro przy podróży służbowej na obszarze Hiszpanii, 40 euro przy podróży służbowej na obszarze Belgii, 325 koron duńskich przy podróży służbowej na obszarze Dani, 45 koron szwedzkich przy podróży służbowej na obszarze S..

Ustalając równowartość należności powoda w walucie polskiej przyjęto zasadę z § 5 ust. 1 rozporządzenia, iż pracownik dokonuje rozliczenia kosztów podróży krajowej lub podróży zagranicznej nie później niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia tej podróży.

Celem obliczenia należności powoda z tytułu podróży służbowych w spornym okresie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu naliczania wynagrodzenia, Biegły dokonał wyliczeń odnosząc się do zestawień wyjazdów służbowych i kart przebiegu pojazdu (13-20v. i 51-54), przy założeniu, że krajem docelowym podróży jest kraj następnego miejsca zatrzymania wskazany w poleceniu wyjazdu służbowego oraz przy założeniu, że noclegi spędzone przez powoda na promie (noclegi spędzone na promie wynikają z treści rachunków kosztów podróży, w szczególności dotyczy to podróży nocnych z Niemiec do S. i ze S. do Niemiec) stanowiły wykorzystanie zapewnienia bezpłatnego noclegu przez pracodawcę noclegi spędzone oraz przy przyjęciu, iż powód otrzymał diety i wynagrodzenia zasadnicze zgodnie z przedstawionymi potwierdzeniami przelewów (k. 72-73) i potwierdzeniem wykonania operacji kartowej (k. 76) oraz pobrał zaliczki na poczet diet udokumentowane potwierdzeniami operacji kartowych (k. 75, 77-81), że przelewy i wypłata z bankomatu z 31 grudnia 2014 r. zawierają w sobie tak wyliczone kwoty z uwzględnieniem zasadniczego wynagrodzenia netto powoda wynikającego z umowy o pracę (1680 zł brutto), nadto, że przekazanie środków udokumentowanych potwierdzeniami z k. 72-81 stanowi komplet wypłat dokonanych przez pracodawcę na rzecz powoda tytułem wynagrodzeń miesięcznych i diet za podróże służbowe. Biegły skorygował swoją opinię odnosząc się przy tym do zarzutu strony powodowej co do nieprawidłowego uwzględnienia kwot z wypłat (opinia uzupełniająca k. 279). Nadto ustosunkował się do zarzutów pozwanej dotyczących zwielokrotnienia wyliczenia należnych kwot z tytułu podróży służbowej poprzez błędne przyjęcie wielu państw docelowych w połączeniu z nieprzyjęciem doby jako okresu, w którym powinno rozliczać się podróż służbową. Biegły przedstawił swoje wyjaśnienia w opinii z dnia 5 kwietnia 2021r., wskazując iż przeprowadzony przez niego sposób wyliczenia wynikał zarówno z brzmienia § 13 ust. 3 pkt 2 lit. a-c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U.2013.167) oraz ze wskazanych mu przez Sąd założeń, a dotyczących założenia, że krajem docelowym podróży jest kraj następnego miejsca zatrzymania wskazany w poleceniu wyjazdu służbowego.

Zgodnie z § 13 ust. 3 pkt 2 lit. a-c rozporządzenia należność z tytułu diet oblicza się w następujący sposób:

- 1) za każdą dobę podróży zagranicznej przysługuje dieta w pełnej wysokości;
- 2) za niepełną dobę podróży zagranicznej:
  - a) do 8 godzin - przysługuje 1/3 diety,
  - b) ponad 8 do 12 godzin - przysługuje 50% diety,
  - c) ponad 12 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości.

Niekwestionowane dane co do godziny wyjazdu i przyjazdu z i do poszczególnych państw wynikały z poleceń wyjazdów służbowych (k. 13-20v.). W poleceniach tych jako cel podróży nie wskazywano konkretnego państwa, lecz określono go jako „Europa Zachodnia, Skandynawia”. Wysokość diet przysługujących powodowi na terenie poszczególnych państw docelowych w ciągu jednej doby, uzależniony był nie od długości doby a od czasu pobytu na terenie poszczególnych państw w trakcie doby.

Wyliczenia biegłego oceniono jako prawidłowe nie tylko w odniesieniu do zasad matematyki, ale również jako znajdujące oparcie w przepisach prawa. Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności mogących dyskwalifikować wartość

dowodową opinii biegłego, co skutkowało uznaniem jej za w pełni wiarygodną i miarodajną. Opinia biegłego, wraz z opinią uzupełniającą, stała się zatem podstawą wyliczenia kwoty zasądzonej na rzecz powoda.

Argumentacja pozwanej, jakoby sam fakt przekraczania kilku granic różnych państw ciągu jednej doby nie jest wystarczającą przesłanką do przyjęcia, że poszczególne państwa są państwami docelowymi, musiała zostać uznana jako błędna. Ustawodawca w ww. rozporządzeniu przyjął, że dieta przysługuje w wysokości obowiązującej dla docelowego państwa podróży zagranicznej. W przypadku podróży zagranicznej odbywanej do dwóch lub więcej państw pracodawca może ustalić więcej niż jedno państwo docelowe. Pracodawca może więc w poleceniu wyjazdu wskazać, które z państw jest państwem docelowym, co zdeterminowało by sposób obliczania diety. W niniejszym stanie faktycznym pracodawca tego nie uczynił, nie wskazał odgórnie państwa docelowego posługując się ogólnym zwrotem „Europa Zachodnia, Skandynawia”, co skutkowało obliczeniem kosztów podróży służbowej z uwzględnieniem wszystkich państw w całej podróży.

W konsekwencji w punkcie pierwszym wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 15 757 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, tj. od 29 września 2017 r. Sąd był w tym zakresie związany żądaniem pozwu, choć roszczenie o należności z tytułu podróży służbowej za poszczególne miesiące było wymagalne już wcześniej (mając na uwadze treść § 5 ust. 1 powoływanego wyżej rozporządzenia, stanowiącego, że rozliczenie kosztów podróży jest dokonywane w terminie 14 dni od zakończenia podróży). Zasądzoną kwotę obliczono poprzez pomniejszenie należności ustalonych z tytułu podróży służbowych (w kwocie 25.936,24 zł) o należności wypłacone tytułem wynagrodzenia (3980, 56 zł) oraz należności pobrane przez powoda z karty (10 179,13 zł), co finalnie dało kwotę 15 757,11 zł.

W pozostałym zakresie powództwo należało oddalić jako niezasadne.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 100 k.p.c., w myśl którego w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. W przedmiotowej sprawie powód dochodził kwoty 24 041 zł, zaś ostatecznie zasądzono na jego rzecz 15 757,11 zł. Powód wygrał więc sprawę w 65 %. Na jego koszty złożyły się koszty zawodowego pełnomocnika wynoszące 1755 zł (2700 zł x 65% zgodnie z § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800)). Koszty strony pozwanej wyniosły natomiast 945 zł (2700 zł x 35% zgodnie z § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia). Ostatecznie koszty przysługujące powodowi wyniosły 810 zł. Wskazana omyłkowo w punkcie trzecim wyroku kwota 1110 zł podlega sprostowaniu na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. jako błąd rachunkowy.

Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. nakazał ściągnąć od pozwanej (powód na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 4 u.k.s.c. jest zwolniony od kosztów sądowych) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie łącznie kwotę 1392,31 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, tj.: 65% z kwoty 1203 zł tytułem 5 % opłaty od pozwu oraz wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa tytułem wynagrodzenia biegłego (933,02 zł). Łącznie tytułem kosztów sądowych nakazano pobrać od pozwanej kwotę 1392,31 zł.

Zgodnie z treścią art. 477² § 1 k.p.c. zasądzając należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika wynoszącego 1750 zł.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)